

!les

Moderniseringsdepartementet
V/ Morten Andreas Meyer

Postboks 8004 Dep
0030 Oslo

MODERNISERINGSDEPARTEMENTET
ARKIVKODE 650
21 MARS 2005
SAKSØ. KPA - ANH
SAKSNR. 2005/04502-79

Foreningen !les
v/Aslak Sira Myhre

Fredensborgveien 24 G
0177 Oslo

Tlf: 23 10 29 53
Faks: 23 10 29 51
e-post: aslak@foreningenles.no
Org.nr: 982 153 158

Oslo, 17.03.2005

Høringsuttalelse fra Foreningen !les til "Forslag til forskrift etter konkurranselovens §3 om unntak fra konkurranseloven for bokomsetning – bokavtalen"

Foreningen !les vil i dette kun uttale oss om enkelte deler av forslaget til forskrift som berører oss. Foreningen !les består av 32 medlemsorganisasjoner, og det henvises til egne høringsnotat for medlemmenes oppfatning og vurderinger av alle forhold rundt bokbransjen.

Medlemmene i !les er:

- ABM-utvikling
- Ark Bokhandel
- Biblioteksentralen AL
- Cappelen forlag
- De norske Bokklubbene AS
- Den norske Bokhandlerforening
- Den norske Forfatterforening
- Den norske Forleggerforening
- Det Norske Samlaget

!les

- Egmont serieforlaget AS
- Forlagsentralen ANS
- Grafill
- Gyldendal Norsk forlag
- H. Aschehoug & Co
- Lesesenteret
- Lydbokforlaget
- Nasjonalbiblioteket
- Nettverket Ord & Bilde
- Norli Gruppen AS
- Norsk barnebokinstitutt
- Norsk bibliotekforening
- Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening
- Norsk Forfattersentrum
- Norsk Kulturforum
- Norsk Oversetterforening
- Norsk språkråd
- Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere
- N.W. Damm
- PDC Tangen
- Utdanningsdirektoratet
- Utdanningsforbundet
- Voksenopplæringsforbundet

1. Distribusjonskanaler for bøker.

De viktigste distribusjonskanalene for bøker i Norge er bibliotek, bokhandel og bokklubb. Disse er også de viktigste kanalene for synliggjøring av litteratur. I vårt arbeid med å spre lesing og leselyst er vi helt avhengige av at det finnes en infrastruktur for distribusjon og synliggjøring i bunn for arbeidet vårt. Forslaget til forskrift slik det ligger nå vil kunne svekke de tradisjonelle distribusjonskanalene; bokhandel og bokklubb. Samtidig blir stadig flere bibliotekfilialer lagt ned, noe som i sum betyr at Foreningen !les sin mulighet til å øke lesningen blir dårligere. Nye og alternative distribusjonskanaler som dagligvarehandel og postkontor vil ikke kunne oppveie et eventuelt bortfall av distriktsbokhandler og svekka bokklubber. Foreningen !les sitt arbeid baserer seg i stor grad på samarbeid med lokale aktører som føler et kulturelt ansvar og er villige til å gjøre mer enn bare å selge bøker. Det er tvilsomt om en dagligvareforretning er villig til å bidra til å gjennomføre !les sine kampanjer på den måten bokklubber og bokhandler gjør i dag.

2. Bredde og pris.

Forslaget om å forkorte fastprisperioden og å innføre lik rabattmulighet for alle salgskanaler er en begynnende deregulering av bokbransjen. Den uttalte målsettingen fra konkurransetilsynet er å presse prisene på bøker ned og dermed øke forbruket. Foreningen !les har ingen erfaring med at priselastisiteten på bøker er stor. De som ikke leser bøker, oppgir etter det vi er kjent med, aldri pris som årsak til den manglende lesingen. Tatt i betraktning hvor stort konsumet av bøker er i Norge i forhold til de fleste andre land, er det lite som tyder på at prisreduksjon i seg sjøl vil øke etterspørselen etter bøker. Det er tiltak

!les

som det !les og andre formildere driver med som på sikt kan gjøre en større del av befolkningen til lesere.

Foreningen !les frykter at en deregulering av bokmarkedet vil forsterke tendensen til fokus på enkelte bestselgere. Bøker som det er sikra høy avsetning av, vil etter all sannsynlighet bli formidla billigere og i flere kanaler enn i dag, mens annen litteratur, det vil si det aller meste som gis ut og leses i Norge, kan bli vanskeligere tilgjengelig og kan risikere å få høyere pris. I vårt arbeid jobber vi mye med ungdomsbøker, som ofte selger lite, selv om de er populære i målgruppa. Vi arbeider med å formidle størst mulig bredde i litteraturutvalg, fra bestselgere og populærlitteratur via etablerte romaner, tegneserier og til den rike fagprosaen som finnes for alle aldre. En innsnevring av den synlige bredden i tilfanget på bøker i det offentlige rom vil redusere muligheten for å skape nye lesere.

3. Kulturelt overskudd i bransjen.

Foreningen !les har blitt til som et samarbeidsprosjekt mellom politiske myndigheter og alle deler av bokbransjen. Vi nådde i 2004 ut til over 350.000 ungdommer med forskjellige formidlingstiltak. Basisen for dette er økonomiske bidrag fra offentlige institusjoner og departement, forleggere, bokhandlere og forfatterorganisasjoner. Vi er tre ansatte på et kontor i Oslo, og er avhengige av hjelp og støtte fra våre medlemmer for å kunne nå ut til målgruppa. Hvert år mottar vi bøker gratis fra forlagene for flere hundre tusen kroner, alle ledd i bokbransjen legger ned uttallige timers arbeid for oss og forfattere og oversettere donere royalty inntekter til foreningen. Bokhandlere landet rundt bidrar til å gjennomføre aksjoner sammen med oss. Foreningen !les som det er i dag baserer seg på et kulturelt

overskudd i bokbransjen. En evne og vilje til å legge ned arbeid i organisasjoner som !les. Vi frykter at innskjerpinger i vilkårene for bokproduksjon som konkurransetilsynet foreslår vil ta bort en del av det kulturelle overskuddet vi baserer oss på. Allerede det siste året syns vi å kunne merke at den varslede omleggingen av rammevilkårene har gjort vår situasjon trangere.

4. Konklusjon.

Utviklingen av bransjepolitikk i bokbransjen befinner seg i grenselandet mellom konkurranse og kulturpolitikk. Vi frykter at **"Forslag til forskrift etter konkurranselovens §3 om unntak fra konkurranseloven for bokomsetning – bokavtalen"** undervurderer viktigheten av ikke bare å regulere, men også begrense konkurransen for å utvikle en fornuftig kulturpolitikk. En gradvis overgang til frie priser, utvanning av normalkontrakten og kastrering av bokklubbene vil på sikt kunne underminere det politiske rammeverket som har bidratt til å skape en rik og sterk norsk litteratur. Det er stor usikkerhet rundt hvordan den nye forskriften vil fungere, og man kan risikere å ta fra Foreningen !les en del av de redskapene vi i dag har til disposisjon i arbeidet vårt for å fremme lesing og leselyst i befolkningen.

For foreningen !les

Aslak Sira Myhre
Daglig leder